

חכמים לאהוב

הרב אפרים שרבני שליט"א

אמרו

חז"ל בפרקי אבות (פ"ב מ"י), רבי אליעזר אומר "יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך". והרבה מבעלי המוסר ישבו לחשוב, למה דווקא ר' אליעזר הוא זה שבחר לומר את המוסר הזה? מה גרם לר' אליעזר שמכל דברי המוסר שבעולם בחר הוא דווקא לומר את המילים האלו "תזהרו על אנשים"?

והסביר מרן הגאון רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל, על פי מה שמסופר במסכת בבא מציעא (נט.), אודות המחלוקת המפורסמת בין ר' אליעזר לחכמי ישראל על תנור מסוים האם דינו לטמא או לטהר. ר' אליעזר סבר שהוא טהור ואף הביא ראיות לדבריו, וכלשון התלמוד 'באותו היום השיב ר' אליעזר כל תשובות שבעולם, אמנם חכמים החזיקו בדעה שהוא טמא ולא קיבלו את דעתו של ר' אליעזר.

המחלוקת גאתה, וכשראו זאת חבריו של ר' אליעזר הם פרשו ממנו והחליטו שאין מקומו בבית המדרש. זאת משום שעל אף הראיות החזקות שהביא, אין כוח ביד שום אדם יחידי, יהיה גדול שיהיה, לחלוק על כל חכמי ישראל, שכבר אמרה תורה 'אחרי רבים להטות'.

במקרה הזה ראו חכמים במעשיו של רבי אליעזר חצויה קווים אדומים ופגיעה בחומת הדת, שכן דבר כזה מערער את סמכותן של גדולי ישראל וחכמי הסנהדרין, קברניטי הספינה היהודית בכל הדורות.

דבר זה כמובן גרם לר' אליעזר צער רב ועוגמת נפש גדולה. ובשמיים הביטו בצערו של אותו הצדיק, ועל אף צדקתם של גדולי ישראל בדרכם, עדיין הצער שלו עלה לשמיים, והרבה אנשים נפגעו מכך הן בגופם והן בממונם.

לכן ר' אליעזר הוא זה שפונה לכולם ואומר להם 'יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך' - תקשיבו לי, אני עברתי את זה, אני הרגשתי מה זה צער, אני הרגשתי מה זה פגיעה, וגם ראיתי כמה אנשים סבלו בגלל זה. בבקשה ממכם תחשבו טוב טוב לפני כל צעד שאתם עושים עם אנשים, כי על פגיעות משלמים.

כמה חשוב לנו לשמוע את זה, בכדי שלא נפגע באחר וגם בכדי שלא נפגע בעצמנו.

הגאון בעל 'שבט הלוי' זצ"ל כתב, שהיו שלושה מועמדים בשמים לכתוב את חיבור ה'שולחן ערוך', ולבסוף הכריעו

בשמים שמרן ר' יוסף קארו זצ"ל הוא זה שיזכה לכותבו, ורק מסיבה אחת, שמעולם הוא לא פגע בשום אדם.

ולמרות שהיו עוד כל כך הרבה סיבות לתת לר' יוסף קארו לכתוב את השולחן ערוך, שהרי כל ימיו התפלל להישרף ולהיעקד ע"י הגויים למען קידוש שמו יתברך בעולם, ומעולם לא פסק פיו מלהגות בתורה ואפילו לרגע, אמנם למרות כל הצידקות המבהילה הזו, הסיבה שזכה הרב לכתוב את השולחן ערוך, היא רק בגלל דבר אחד, הזהירות שלו על אנשים.

לא היה איש אחד בעולם שהיה יכול להצביע ולומר האיש הזה פגע בי, האיש הזה דיבר אלי לא יפה, או לא התייחס אלי, לכן ה' יתברך בחר להרים דווקא את הקלף שלו בקלפי.

אנשים חושבים שבכדי ללמוד תורה צריך שכל ומוח חריף וגמרנו, מי שאומר את זה עדיין לא דרך על מפתן היהדות. ה' יתברך לא מחפש מוחות. אין לו עניין בקופסא שיודעת לעשות הרבה פלפול ושכל, ומאידך את השכל הכי פשוט להבין ללב ורגש בני האדם אינה יודעת לעשות.

כי לפני הכל, ה' יתברך מחפש בני אדם.

סיפרו על המהר"ל מפראג זצ"ל, שבצעירותו השתדך לבתו של אחד מעשירי אירופה, שהתחייב לפרנסו כל ימיו על מנת שיוכל לעסוק בתורה מתוך נחת. אך דא עקא, קודם החתונה התהפך על אותו עשיר הגלגל ונפל מנכסיו, ובצער גדול שלח מברק למהר"ל שהוא משחררו מהתחייבות האירוסין ובידו הרשות לישא אשה אחרת.

המהר"ל שלא רצה לבייש בת ישראל, השיב לו בחזרה, שהוא מקבל עליו להתמין כל זמן שיצטרך בכדי שחלילה בת ישראל לא תעבור את ההשפלה הזאת. וכמה זמן אתם חושבים שהוא חיכה לה? עשר שנים. עשר שנים הוא נתן מהחיים שלו בשביל ילדה אחת.

וכמו שידוע ומפורסם סופו של מעשה זה שאכן לאחר עשר שנים התאווש אביה מחובותיו והעשיר בשנית ונשא המהר"ל את בתו פרל לאשה.

על זה אמר הרב שטיינמן זצוק"ל, שהמהר"ל זכה להיות מה שהוא, רק בזכות המעשה הזה. אני זוכר בפעם הראשונה שראיתי את דברי הרב שטיינמן השתוממת.

הרי המהר"ל היה איש קדוש שיצר גולם ע"י שמות קדושים, מלאך שספריו הם אות ומופת בעולם היהודי, ולכל זה הוא

והבית בהיבנותו

הרב שמעון שורתי שליט"א

סוד הקשר והתקשורת

חלק ג'

הכלי ישיר אתנו הכי הרבה

נראה

עוד כמה נגיעות מהספר (סוד הקשר והתקשורת) שבע"ה יראה אור בקרוב. לכל בעל מקצוע יש את ארגו הכלים שלו ובתוך אותו ארגו יש את הכלים החשובים לו ביותר, אלה שהוא משתמש בו כמעט בכל רגע נתון. גם בבית, אחד הכלים החשובים ביותר הוא כלי הדיבור. וכאמור, כדי לקדם משהו בבית, כדי לבנות משהו, דברים פשוטים ומורכבים כאחד, אי אפשר שלא לעבור דרך כלי זה. וחיי היום-יום, מלאים בתחומים ונושאים הטעונים דיבור, שיתוף, יעוץ זה עם זה, קבלת החלטות משותפות, מציאת פתרונות לבעיות המצויות – או לא מצויות – בכל בית. דברים פשוטים ומחוייבים העולים על שולחנו של כל בית נורמלי.

אם בזוגיות, שלא חסר כלל מה ללב, לא חסרות אי הבנות, לא חסרות ציפיות מהצד השני שלא מומשו כמו שחשבנו, התנהגות לא ראויה של בן הזוג שאנחנו רוצים שישפר, לא חסרות תחושות, מחשבות והרגשות ביחס לקשר ולסובב אותו שאנחנו רוצים לפרוק ולשתף. **ואם בנושא הפרנסה והכלכלה**, קבלת החלטות בנוגע למקום עבודה, חשבון ההוצאות וההכנסות, התנהלות הבית בחכמה, רכישת דברים, מעבר דירה וכו'. **גם נושא המשפחה** אינו פוסח על שום בית, יש שהאמא שלה לא מפסיקה להתערב, ויש שאמא שלו תמיד עוקצת ומעירה, יש שההורים שלו לעולם לא תומכים, ואת הגישה שהיא לא מדברת איתה כבר חודשים ועוד רשימה ארוכה ורגישה בכל הנוגע בעניין המשפחה. **ומה עם חינוך הילדים?** כמה לבטים? כמה דרכים? כמה השקעה כל אחד מהם מהנשמות הטהורות האלה דורש? יוסף היום הביא פתק מהרב... מה נעשה עם הילד הזה?!, 'שירה בזמן האחרון טוענה, כיצד מתנהגים מולה...', 'יעלי בזמן האחרון מאוד מפוחדת ולא נרדמת בלילה...' חוסר הסכמה בגישה לחינוך שיש בין בני הזוג, ועוד ועוד דברים שצריכים ההורים לשבת ולסלול לעצמם את הדרך לגדל ילדים בריאים בגופם ובנפשם. **והרוחניות** של הבית? מה עם העקרונות? מה עם הערכים? אם נתחיל לא נסיים! וזה רק מעט מן המעט מן הנידונים שעולים על שולחנו של הבית היהודי.

לשתוק או לדבר? זו השאלה...

בעל: "לעיתים קרובות קורה, שאשתי מדברת אלי בצורה לא מכבדת, ופעמים אף מזלזלת, וכן באופן כללי, מתנהגת בצורה לא ראויה בבית - כלפי, כלפי הילדים ואף כלפי שמים. אני חושש לשלום הבית ולכן אני משתדל תמיד לשתוק, כי אם אני אדבר זה עלול לעורר מריבה בכל פעם מחדש. השאלה היא, האם זה באמת הדבר הנכון לעשות?"

אישה: "יש לי דברים שמפריעים בהתנהגות של בעלי... בכל הנוגע ליחס שלו אלי, הוא קר ואדיש, ונראה שלא אכפת לו ממנו... כיצד אני אמורה לשנות את זה?" אלו דוגמאות פשוטות ביותר, למקרה בו נמצא הבית בדילמת 'לדבר או לשתוק'.

שלושה אופנים להתמודד עם קשיים ופגיעות מן הזוג

מטבע החיים המשותפים, כמעט וחסרת סיכוי המציאות שיחיו השניים ללא חיכוכים ופגיעות, כמו כן, לא יעלה על הדעת שתמיד נהיה מרוצים מאופן התנהגותו של השני ותמיד נסכים עם כל דעה שלו.

ומשכן, במקרה של פגיעה, או התנהגות בלתי הולמת מן הזוג, דברים שרוצים שישתנו, הרגלים שרוצים לעקור מהבית וכן כל שאר הדברים, מצויים בקרב בני האדם שלושה אופני התמודדות:

א. לצאת ל'מתקפת נגד' על העוול שנעשה לנו – דהיינו לעורר ריב, באותו רגע להשיב לצד השני ולומר לו בדיוק מה חושבים עליו ועל ההתנהגות שלו... וכמו שלצערנו חלק ניכר מהקוראים וודאי מכירים.

ב. האפשרות השנייה, היא פשוט **לשתוק**. לשמור ולספוג בלב את הדיבור המזלזל שנוהג בו לעיתים קרובות; את המילים הפוגעות שהוא אמר לי; את העוינות כלפי המשפחה שלי ללא סיבה מוצדקת; את חוסר ההערכה והתחשבות והאמפתיה וכו'. פשוט לספוג את הדברים. אצל אנשים רבים נראית זאת הדרך ה'מהודרת ביותר', פעמים שהדבר מלווה באמרות חז"ל על מעלת השתיקה והוויתור, או מחשבות 'גם ככה את הנעשה אי אפשר להשיב... מה שנעשה נעשה ומה שנאמר נאמר'. והמציאות מוכיחה, כי נפשו של האדם עשויה כ'קפיץ' שנמתח ונמתח, כל שתיקה מהווה מתיחה נוספת בקפיץ, אך צריך לדעת, בסופו של דבר הקפיץ ישתחרר, וכשהוא ישתחרר, יהיה זה 'בגדול' ויגרם ליצרות' פי כמה. אדם שכדרך הזו נוהג עם אשתו, שותק ושותק ושותק... 'אני לא רוצה בלגן', הוא טוען, לאחר זמן, שאשתו תעשה דבר שלא מוצא חן בעיניו, אפילו מעשה קטן מאוד, שבזמנים אחרים הוא אפילו לא היה כועס עליה, אך כיון שצבר עליה כל כך... ההמשך כבר ברור ומיותר, ואלו מעשים בכל יום! והאישה בכלל לא ידעה על מה 'כל המהומה', ומבחינתה לא הייתה שום הצדקה לתגובה הכועסת שלו, ומשכן היא גם לא נשארה חייבת, והגיבה על דבריו ב'אותו המטבע' וזו דוגמה פשוטה אך ברגע אחד מופר שלום הבית, בגלל חוסר הבנה.

הדרך השלישית, דרך התורה הקדושה

אז מה עושים? לצעוק ולהתקיף? לא טוב! לשתוק ולשמור בלב? לא טוב! אז כיצד ריבוננו של עולם את מצפה ממני לנהוג, במצב כזה?! שואל היהודי. כאן מגיעה הדרך השלישית, דרך התורה הקדושה! קודם לכן, נתבונן בפסק הלכה של **רמב"ם**, לא הנהגה והמלצה, אלא מצוה גמורה שתפקידה לשמר יחסים תקינים בין בני אדם בכלל ובין בעל ואישה בפרט. וכך הוא כותב (הל' דעות, ו, א): "כשיחטא איש לאיש לא יטמנו (קפידו בלב) וישתוק... אלא מצוה עליו להודיעו ולומר לו: למה עשית לי כך וכך ולמה חטאת לי בדבר פלוני, שנאמר: "הוחכ תוכיח את עמיתך...". **אומר רמב"ם**, שיש השקפה שמסתובבת אצל הבריות שהדרך 'המהודרת' ביותר להתמודד במצב הזה - היא פשוט לשתוק, הוא אמר מילה לא יפה, התנהג בצורה פוגעת, אמר משהו על המשפחה שלי ונפגעתי, אני אשמור את הפגיעה לעצמי, גם ככה את הנעשה אי אפשר להשיב... ופעמים שזה אף מלווה באמרות חז"ל על מעלת הוויתור ומעלת השתיקה...

רבותינו שמכירים את נפש האדם ישר והפוך, יודעים עד כמה עלולה להזיק השמירה בלב ומצווים את האדם לבוא ולומר: "נפגעתי!". לא בצעקות, לא בהאשמות, לא בצורה פוגעת, אלא בצורה יפה ומכבדת! ורצוי מאד אם אפשר (ואפשר) להקדים 'מילה' שתעזור לצד השני לקבל, כגון: "בגלל שאתה כל כך חשוב לי וכל מילה שלך משפיעה עליי, לכן...", וכן כלפי האישה: "את בדרך כלל לעולם לא מתנהגת כך, בגלל זה נפגעתי..." וכדומה. עליו לדעת! אין בעולם דבר יפה כמו השתיקה והוויתור, אך עם כל זה שיש 'עת לשתוק' והלוואי והיו יודעים מתי לשתוק ולוותר, ויש גם 'עת לדבר' - יש מקומות שבהחלט זה לא הזמן לשתוק, והמקרים שאנחנו מדברים עליהם כעת הם בהחלט העת האמורה! **איך לדבר?** בדרך ארך, בנחת, בזמן מתאים, בגישה חכמה ונכונה שלא תגרם לימתקפה! או להתגוננות מצד בן הזוג, **אך לדבר אין ספק שצריך!** ועוד ישנם מצבים שצריך לעצב את הבית לפי הדרך הנכונה, המוסרית, להשתית הרגלים טובים, לומר דברים שמפריעו בדרך של הצד השני, גם בכל זה אין לשמור בלב אלא לדבר ולדעת איך לדבר!

לבית אלוס ואבוק, למחן לוחמי!

מופץ חינם
לזיכוי הרבים!

דיסק סידרת חינוך ילדים

של הרב אפרים שרבי שליט"א

להזמנות: 055-6777644

"איזה כיף זה
בית עם משמעת!"

לשמע
ולהבין!

בס"ד

באר החסידות

אוצרות מעולת החסידות

"תכלה שנה וקללותיה"

ארבעים ותשעה ימים יש בין פסח לשבועות, מסכת שבועות מכילה מ"ט דפים, נוכל אם כן ללמוד דף בכל יום, ולסיימה בעזר ה' בערב שבועות. לשנה אחרת, שאל האב את בנו הפעוט פנחס, איזו מסכת נתחיל ללמוד השנה לקראת חג השבועות, ענה הילד, אני סבור שראוי לנו ללמוד עכשיו שתי מסכתות, 'כתובות' ו'קידושין'. ואם תשאל אותי מה ענין מסכתות הללו לחג השבועות, אומר לך, הרי אתה אבא, למדנתי שהקדוש ברוך הוא 'קידש' את עמו ישראל על ידי חופה וקידושין, כמו שכתוב "וַיִּקְדָּשׁוּ לִי לְעֹלָם". כפה עלינו הר כגיגית, דוגמת חופה, וכתובה נתן לנו, היא התורה, וקידש אותנו במצותיו. **אם כך מן הראוי, שלפני חג השבועות, הוא היום בו קדשנו ה' לו לעם, נלמד מסכתות כתובות וקידושין. למען נדע ונזכור, כי הקידושין עדיין שרירין וקיימים, ושני הצדדים צריכים לקיים את כל תנאי הכתובה.** (אוצר פניני החסידות).

תפילת השל"ה הקדוש

חל עלינו חובת התפילה ובקשה להשם יתברך בכל צרכינו, כי הכל מאתו יתברך, על כן בכל מה שיצטרך האדם בכל עת ובכל שעה, ירגיל על לשונו תפלה קצרה להשליך על ה' יהבו. **וביותר צריך זירוה להתפלל שיהיה לו זרע כשר עד עולם, ואגב כל צרכיהם וזיווגם, מה' יצא הדבר. ולבי אומר שעת רצון לתפילה זו בערב ראש חודש סיון, הוא החודש שבו נתנה התורה, ואז נקראים בנים לה' אלהינו.** (השל"ה הקדוש).

ההכנה לחג השבועות

"וכשם שהארת מתן תורה חוזרת כל שנה, כן גם חיוב ההכנה חוזר כל שנה, וככל שאדם מכין עצמו קודם כך זוכה באמת לאור תורה, לקבלת התורה". (אתה בחרתנו). אחד מעיקרי ההכנה לקראת חג השבועות, לקיים המצווה ואהבת לרעך כמוך. כמו שכתוב "וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל", ופרש"י: כאיש אחד בלב אחד, שלא היה בהם פירוד לבביות ולזה זכו לקבלת התורה, ולזה צריכים אנו גם כן להתפלל תפלת ר' אלימלך שיתן הקב"ה שנראה כל אחד מעלת חברינו ולא חסרונו, ואל יעלה בלבנו שום שנאה מאחד על חברו. (ר' צבי מאיר בנו של בעל התפארת שלמה).

עזרא הסופר תיקן לישראל, שיקראו את הקללות שבפרשת בחוקותי לפני חג השבועות, וכן שיקראו את הקללות שבפרשת כי תבוא לפני ראש השנה: "כדי שתכלה שנה וקללותיה".

ומבואר שעצם הקריאה בפרשת התוכחות היא סגולה נפלאה שתכלה השנה וקללותיה, והביאור בזה כמו שכתב ה"תפארת שלמה": "יש לתת טעם בענין התוכחה, מה שאנו קוראים בעת הזאת שתכלה שנה וקללותיה, והוא כמו שאומרים: "ונשלמה פרים שפתינו", שאם חס ושלוש נגזר אשר לא טוב, הנה יצאנו ידי חובתינו בקריאת הדברים האלה, וממילא יתהפכו לנו כולם לברכה". לפי זה למדנו מכאן חידוש גדול שמצוה לפרסמו בשער בת רבים, כי בשבת בעת קריאת התוכחות שבפרשת בחוקותי, ראוי לכל אחד לכונן לקיים בכך: "ונשלמה פרים שפתינו", שאם חס ושלוש נגזרה עלינו אחת ממ"ט הקללות שבפרשת בחוקותי, נצא ידי חובת העונש על ידי הקריאה בתורה, ובזכות זה נגיע לראש השנה של חג השבועות נקיים מכל חטא ועונש. (ליקוטי מאמרים שבילי פנחס).

איזה מסכתות לומדים כהכנה ליום הגדול

כשהיו האחים הקדושים רבי שמעלקא מניקלשבורג ורבי פנחס בעל ההפלאה, ילדים רכים בשנים, פנה אליהם אביהם שנה אחת בליל פסח ושאלם, איזו מסכת לדעתכם עלינו להתחיל ללמוד כעת. ענה הגדול, עכשיו עלינו להתחיל 'מסכת שבועות'. כאשר שאלו אותו, האמנם חושב אתה, כי מסכת שבועות עוסקת בעניני חג השבועות, ענהו, יודע אני כי מסכת שבועות עוסקת בעניניהם של הנשבעים שבועת אמת או שבועת שוא ועוד, אבל דוקא משום כך סבור אני, כי היא מתאימה כל כך ללימוד עכשיו. **הרי מאז חג השבועות הראשון, זמן מתן תורה, כולנו משובעים מהר סיני לקיים את התורה. וכשנלמד מסכת שבועות, נדע כמה חמורה היא השבועה, ועד כמה צריך לדקדק על קיומה.** הוסיף הנער ואמר,

המשך שיחת הרב

אחרים. זו לא גאונות בתורה, זו גאונות בנשמה. את החכמים האלו הקב"ה מבקש. דבר אחד פשוט לי, שהרב גניחובסקי יושב במקום מאוד גבוה בעולם הבא.

גם שנתקלים באדם שלא נכנס ללב מסיבה מסוימת, ישנה עצה מאוד פשוטה ומאוד מועילה, פשוט לדבר אתו, לפתוח אתו בשיחה, זה כמו קסם. מאיפה אתה? מה אתה עושה? אם הוא יפתח אליך ואפילו במעט, ברוב המקרים אתה תגלה עולם שלם וכל כך שונה ממה שחשבת.

לא אשכח, שפגשתי מישהו שכל הזמן היה חמוץ, מסוג האנשים שמעכירים את האווירה, ולא נעים לשהות בחברתו בלשון המעטה. זה קצת הציק לי, למה לא לחייך? למה לא להיות חביב?

יום אחד פתחתי אתו בשיחה, והוא סיפר לי את הסיפור של החיים שלו. אני אומר לכם, כל מי שהיה שומע את הסיפור הזה, כבר לא היה יכול לחייך אחרי סיפור כזה. הוא עבר כאלו תלאות, ממש דמעות. וברגע אחד, אני אומר לכם, ראיתי אותו כל כך אחרת, ראיתי איש שלפתע אני כל כך מבין, איש שאני כל כך רוצה לראות אותו מחייך.

זכה כי הוא דאג שלא לבייש ילדה.

כבר אמרו חז"ל "נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו", תקבל כוונה, שישרוף לך, רק אל תבייש, כי זה שורף הרבה יותר. ואם תעשה את זה, עם כל הקושי שבדבר, ה' יתברך יחזיק לך טובה גדולה על זה. הוא החזיק טובה לבעל השולחן ערוך, הוא החזיק טובה למהר"ל, גם לך הוא יחזיק טובה.

פעם קראתי מעשה כל כך יפהפה על ר' אברהם גניחובסקי זצוק"ל, שהבחין במועקה של אחד מן התלמידים בישיבה. הרב דיבר אתו מעט ואיבחן שזו בעיה המצריכה עזרת פסיכולוג או פסיכיאטר. הוא קבע תור לבחור והתלווה אליו לרופא. כשהגיע לשם, ראה הרב אברך שממתין בתור. אין צריך לומר שבושה גדולה אחזה את האברך כשראו אותו שם.

הרב ברגישותו הרבה ניגש אל האברך ואמר לו: "אנא, אל תגלה לאף אחד שראית אותי כאן" - הרב נתן לו את ההרגשה שגם הוא עצמו ממתין לרופא כזה. למרות חוסר הנעימות שבדבר, ועצם המחשבה שראש ישיבה נזקק לפסיכיאטר, הוא וויתר על כבוד עצמו, הסכים לקבל כוויות, רק בכדי לרפאות כוויות של

לבת אלון עם לרא! אהרים לבני.

הלכות אקטואליות

ההלכות על פי דרכו של מו"ר מרן רבנו **עובדיה יוסף זצוק"ל** ממשיך דרכו הראשלי"צ הגאון הגדול מו"ר הרב **יצחק יוסף שליט"א**

דיני ברכת הגומל

סימן רי"ט | חלק ג'

והרה"ג הר' אברהם כהן. (אך טוב וחסד ט"ו שבט על ברכת הגומל עמ' קנו).
אולם יש שכתבו בפשטות שאף הפקק מצטרף, שהרי שהה במקום סכנה ואם כן מברך בכל אופן. [נכ"כ בשו"ת מציון אורה (סימן ו) והביא עדות בשם הרה"ג יהודה נקי שליט"א בשם מרן זצוק"ל, שהמתעכב מחמת פקקים מצטרף העיכוב כדי לברך הגומל. וכ"כ בשם בספר שולחן יוסף אות צד בשם מרן (והביא העדות הנ"ל). וכן צידד הגר"ש עמאר בשו"ת שמע שלמה (ח"ג סימן ו אות ב). וכ"כ עוד כמה מפוסקי דורנו].

ולפי עניות דעתנו למעשה נראה הדין כך: הנה במציאות של היום, חיות רעות עורבות בדרך והם בני ישמעאל המצויים בינינו בעוונותינו הרבים, ורבו ההיזקים שיש בכל דרך, ופיגועי ירי ופיגועי דריסה וכל מיני היזקים שונים ומשונים, ובוודאי שדומה לחשש 'ליסטים' שתיקנו מפניהם את הברכה בדרכים. ואם כן אף בפקק יש לברך (ואף שאין חשש תאונות). אלא שיש אופנים שהפקק עומד זמן מרובה עד שכבר מסיחים את הדעת מן הנסיעה ורואים שכבר אנשים יוצאים מן הרכבים וכיו"ב או שהאדם עוצר את רכבו לתקן את רכבו, ובזה אין מצטרפים את הזמן הנ"ל שבו אינו חלק מהנסיעה.

והרוצה לפטור עצמו על ידי אחר תבוא עליו ברכה. [וכן מבואר בדברי בשו"ת נור כהן (ח"ג א) למוכח הדור, הרב זמיר כהן שליט"א ויש לצרף את הדעות הרבות שמברכים אף במרחק ד' ק"מ בכל אופן. וראה שבספר מעיין אומר ח"א (עמ' מג) כתב, שמי שעומד בדרך לתקן רכבו אינו בכלל הזמן הזה. ויש שרצו ללמוד מזה לנודון דידן. אולם כבר דחה בשו"ת נור הכהן שם שלא קרב זה אל זה, משום שעוצר לתקן את הרכב מסיח דעתו מן הנסיעה ולא עומד ומצפה בכל רגע שימשיך בנסיעתו בזה נחשב כאילו בנסיעתו. וראה שיטתו לעיל. ועוד ראה בשו"ת אליבא דהלכתא (ח"ב סז) לגאון הרב בנימין חותה (ב סימן סז) שהפסקה סבירה היא בגדר חלק מהנסיעה שהרי גם ברמזור עומדים וגם הרוכב על החמור עומד לאכול ולשתות וכן ע"ז הדרך].

תקציר משבוע שעבר: אנו ממשיכים לבאר דיני ברכת הגומל. בשבוע שעבר ראינו שהנוסע מעיר לעיר לדעת מרן וכן מנהג בני ספרד לברך הגומל. כל שהנסיעה לעיר השניה אורכת 72 דקות. [ואם נוסע במקום סכנה ממש אז אפילו בפחות].

האם מצרפים את העמידה בפקקים וכיוצא בזה לזמן של 72 דקות כדי לחייבו הגומל או להצריכו בתפילת הדרך בשם ומלכות?

ועתה נבוא לבאר האם מחשיבים בזמן הזה את העמידה בפקקים. דהיינו פעמים שהנסיעה אורכת פחות משבועים ושתים דקות, ועקב עומסי תנועה לקח יותר משבועים ושתים דקות, כגון שנסע מירושלים לבית שמש, שנסיעה כזו בממוצע לוקחת 40 דקות, ואילו עקב 'פקקים' לקחה לו הנסיעה 72 דקות, וכן באופן שהאוטובוס נוסע ועוצר תוך כדי בתחנות להעלות ולהוריד נוסעים - האם צריך לברך?

ואכן, נחלקו בזה פוסקי דורנו, שיש אומרים שהפקקים אינם מצטרפים ורק את זמן הנסיעה מצרפים, בין לתפילת הדרך בין לברכת הגומל. [בשו"ת מעשה ניסים (ח"ב צג) כתב שאין הפקק מצטרף. הובא הברכה והלכותיה (עמ' 306 הע' 11) לרה"ג ר' אהרן זכאי. וכן בקובץ באר התורה הביא (הרה"ג יוסף דהן בעל שו"ת יד 'בתשובה') מתוך הספר השיעור השבועי (לך לך אות 1) שעל עמידה בפקקים אינו מברכים, שאם נסע לבית שמש ועמד בפקק שבעים ושתים דקות אינו מברך כי הברכה היא על הנסיעה ולא על העמידה. ע"כ].

יש שחילקו בין 'פקק העומד לפקק הזורם', דהיינו שאם הפקק עומד לא מצרפים את זמן העמידה ל-72 דקות, שכיון שהברכה משום תאונות דרכים, ואם אין חשש זה אין לברך ורק אם הפקק זורם מצרפים. [כ"כ הגר"א מלכא (הליכות ברכות עמ' תלו)

הפעם, זה כבר

ה-ה הגענו להיכל!

◀ שרק אחד זוכה לבנות!

"באחת השיחות עם הקבלן הרב אמר לו בהתרגשות: ההיכל הזה הוא הלב שלי..."

חייגו אלינו יעקב בן ישי
055-6685981 | 050-4119309